



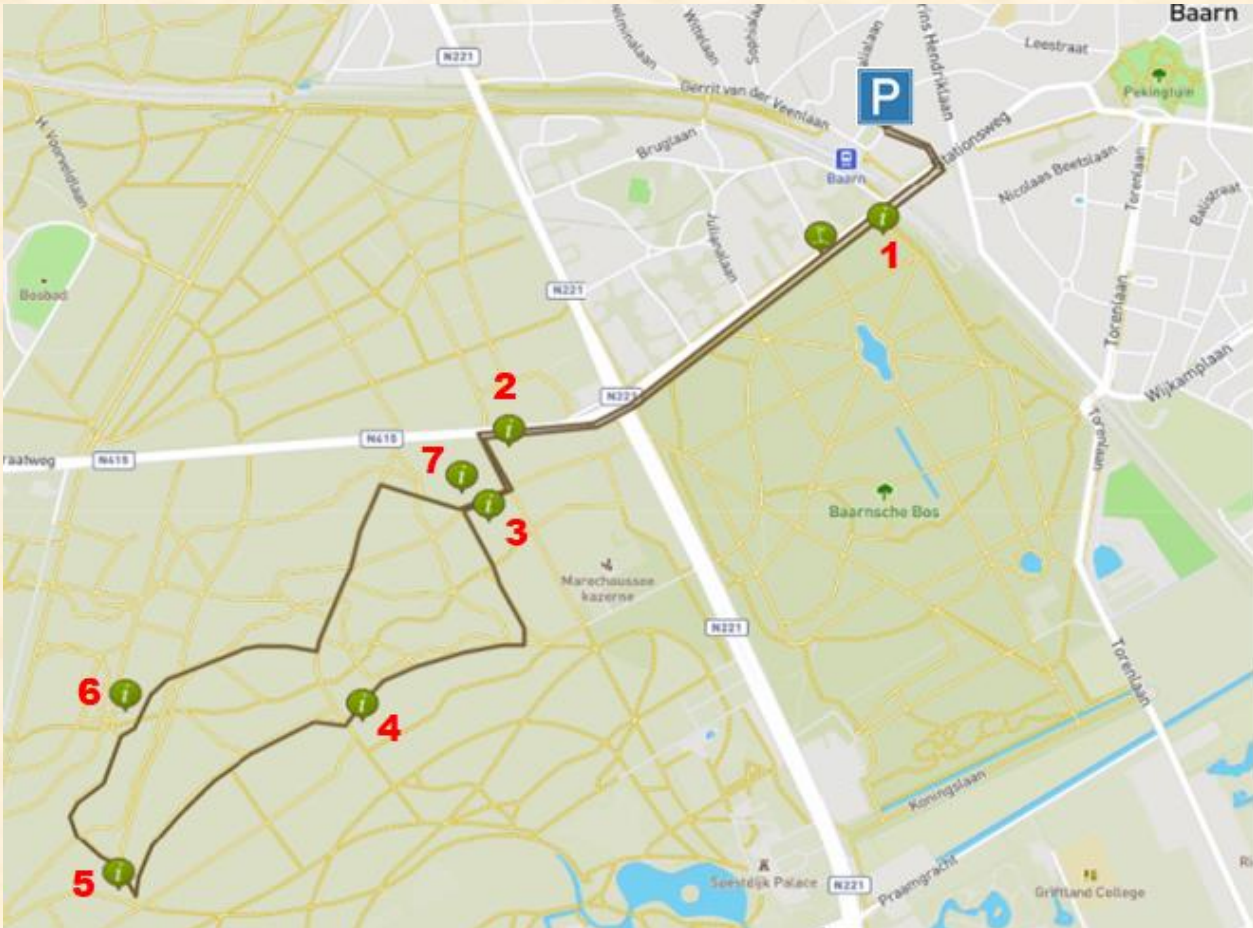
GEOPARK HEUVELRUG

(in ontwikkeling)

Laagte van Pijnenburg - Op Geopad 98

08-12-2018

Het Paardenbos bij Baarn



Route 6,25 km Voor de GPS RouteYou versie, [klik hier](#).

Wie ook wandelend kennis wil maken met de karakteristieken en kwaliteiten van het Paardenbos wordt geadviseerd de hierna beschreven 6,25 kilometer lange wandelroute te lopen.

Deze route begint en eindigt bij het NS-station Baarn. Dit betekent dat wie haar wil volgen zowel voor als na afloop van de boswandeling langs de rand van een lommerrijk villapark moet lopen. De bedoeling is dat dit traject langs het villapark visa versa wordt afgelegd. De er zich manifesterende monumentale architectuur kan dan andermaal en ook nog eens vanuit een andere gezichtshoek worden beleefd.

1. Voor de wandeling door het reliëfrijke Paardenbos ga je bij het station van Baarn de Luitenant Generaal van Heutszlaan in. De laan was een zichtas van het voormalige landgoed De Eult en werd omstreeks 1740 in opdracht van de toenmalige eigenaar W.G. Deutz aangelegd. Ze raait op de kerktoren van Baarn.

De laan liep vroeger dwars door het Baarnse Bos, dat zich een groot deel van de 18de en 19de eeuw veel verder naar het noorden uitstrekte. Na de opening in 1874 van het Baarnse station zou het voor de realisatie van een aantal villaparken echter gefaseerd tot zijn huidige omvang worden verkleind.

De zichtas kwam toen aan de rand van de bebouwde kom te liggen.

Het villapark dat de laan nu van de bossen scheidt behoort tot de oudste van Baarn. De eerste villa's werden er al in de tachtiger jaren van de negentiende eeuw gebouwd. Een zeer imposante is de aan

de laan gelegen villa Woudestein, waarvan vooral de links van de hoofdingang gebouwde vierkante toren opvalt. Bij het huis hoorde een zeer grote tuin, die later echter is verkleind.

In 1904 werd de laan naar een toenmalige militair gouverneur van het voormalige Nederlands Indië genoemd.

2. De Van Heutszlaan eindigt bij de Amsterdamse Straatweg, die je oversteekt. Hierna volg je eerst een stukje van de Hilversumse Straatweg. Na zo'n driehonderd meter begint links de wandeling door het Paardenbos. Daar loop je eerst even over door landijs opgestuwde grindrijke (rivier)afzettingen, waarvan het oppervlak zich manifesteert als een 8 à 9 meter boven N.A.P. gelegen terras. In het bos volg je de kaarsrechte Reigerslaan tot het eerste kruispunt, waar het geopad rechtsaf slaat.

3. Ruim honderd meter verderop is linksaf echter weer het parool. Je komt dan terecht op het pakket smeltwater- en windafzettingen dat de stuwwal omgeeft. De bovenbouw ervan bestaat voornamelijk uit enkele tienduizenden jaren oude windafzettingen, die met name tijdens en kort na de Middeleeuwen plaatselijk onderhevig waren aan verstuivingen. Baansgewijze winderosie was toen waarschijnlijk verantwoordelijk voor het ontstaan van de ovale, trogvormige en dalachtige laagten van het gebied. Hun aanwezigheid wordt geaccentueerd door de om de laagten gevormde opeenhopingen van het weggewaaid zand.

Doorlopend bereik je op een T-kruising een flauwbochtig pad, dat langs de rand van het (omrasterde) Koningin Emmapark loopt. Je gaat het rechts volgen. De ambiance is dan vrij reliëfrijk geworden, waarbij zich rechts ondermeer een markant klifje en bochtig geultje in het bos verschuilen. Het behoeft geen betoog dat deze geomorfologische gesteldheid mountainbikers uitdaagt.

4. Het pad langs het Koningin Emmapark brengt je naar een hoofdonsluiting van het bos, die bekend is als de Hendriklaan. Je gaat er even naar rechts om links de Tweede Amaliaalaan in te kunnen slaan. Evenals het pad langs het Koningin Emmapark is deze laan flauwbochtig. Langzaam naar links buigend brengt ze je naar een T-kruising met een andere flauwbochtige laan.

5. Vlak daarvoor sla je echter scherp rechtsaf en even later weer linksaf. De bedoeling is namelijk een kijkje te gaan nemen in het deel van het wandelgebied waar de geomorfologische gesteldheid van het Paardenbos het meest tot de verbeelding spreekt. Een naar rechts draaiend pad leidt je dan langs een imposante dalachtige laagte. Verderop kruist het pad voorbij een bocht naar links een geul, die door een walletje wordt geflankeerd.

6. Het pad eindigt op een driesprong, waar je schuin rechtsaf slaat. Een iets minder bochtig pad brengt je dan naar het wat reliëfarmere centrale deel van het Paardenbos. Op een T-kruising ontmoet je er voor de tweede maal de Hendriklaan, die links nu zo'n vierhonderd meter onze gids zal zijn. Na het passeren van enkele zijpaden en een kruising toont de laan rechts een grote trogvormige laagte. Even later sla je rechtsaf om terug te keren naar het vrijwel vlakke bosgedeelte waar door landijs opgestuwde afzettingen de ondiepe ondergrond vormen.

7. Na er tweemaal linksaf te zijn geslagen brengt het geopad je dan terug naar de bereden wereld, waar je rechts via de Hilversumse Straatweg en Van Heutszlaan het station weer opzoeken.

Het wordt op prijs gesteld wanneer na afloop van de wandeling enig commentaar en foto's worden ingestuurd, bij voorkeur via de reactiemogelijkheid onderaan op de homepage INITIATIEF, of via info@geopark-heuvelrug.nl, waarvoor dank.

Toelichting

Het noordoostelijk deel van het Paardenbos ligt op de flauw hellende zuidwestflank van de lage stuwwal uit de voorlaatste ijstijd waarover Baarn zich later uitbreidde.

Meer naar het westen en zuidwesten waren fijnzandige (wind)afzettingen uit de laatste ijstijd tijdens en kort na de Middeleeuwen onderhevig aan verstuingen. Mogelijk kreeg de geomorfologische gesteldheid van het gebied toen pas zijn huidige karakteristieke kenmerken.

Opvallende elementen van de beeldbepalende vormsystemen zijn trogachtige laagten, die aan dalsystemen doen denken en daar bovenlangs gelegen ruggen en heuvels.

Op de zandgronden van de Utrechtse Heuvelrug hebben grootgrondbezitters later ook veel invloed gehad op de landschapsontwikkeling. In het wandelgebied zou dit goed merkbaar worden toen het een deel werd van het Koninklijk Domein bij Baarn.

Omstreeks 1850 was het noordwestelijk van het Koningin Emmapark gelegen wandelgebied nog grotendeels heide en alleen het op de stuwwal van Baarn gelegen noordoostelijk terreingedeelte met zijn rechthoekig ontsluitingspatroon herbebost.

Aan de westkant scheidde een door brede houtsingels geflankeerde zandweg de voormalige heide van het wandelrein van een nog groter boomarm natuurgebied. Die behouden gebleven scheidingsweg werd bekend als de Duinlaan, maar ook Domlaan genoemd.

In de tweede helft van de negentiende eeuw zou de bebossing van het Koninklijk Domein noordwaarts worden uitgebreid tot aan de Hilversumse Straatweg. Evenals het bij Paleis Soestdijk gelegen Koningin Emmapark is het Paardenbos toen ook ontsloten door enkele wijdbochtige lanen.

Buiten de wijdbochtige hoofdontsluitingen kregen sommige paden van het Paardenbos een nog bochtiger verloop. Dit hield vooral verband met de wenselijkheid dat de gebruikers van de paden niet te maken kregen met steile hellingen.

Bij de aanleg van het Paardenbos kreeg de Duinlaan gezelschap van een parallelweg, die heel toepasselijk Westsingel zou worden genoemd.

In het oostelijk deel van het Paardenbos werd later bij de Amsterdamse Straatweg een marechausseekazerne gebouwd, terwijl een strookvormig perceel in de noordwesthoek van het wandelgebied zou worden ingericht als schietbaan.

Omstreeks 1980 is het Paardenbos bij de staatsboswachterij De Vuursche gevoegd en voorzien van een ruitepad. Dit pad werd later verlegd. Een nieuwe recreatieve voorziening van het bos is een pad waarop mountainbikers zich mogen uitleven.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.